

3. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ № 2 (27). – Д.: Наука і освіта, 2006. – 368 с.

УДК 343.3

Багіров С. Р., к.ю.н., доцент,
Ткачик І. М., студентка
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АВІАЦІЙНОГО МЕДИЧНОГО ПЕРСОНАЛУ

Кожен з нас, напевно, чув про те, що на борту літака під час надзвичайних ситуацій, або суспільно небезпечних посягань на життя та здоров'я, зазвичай не вистачає кваліфікованого персоналу для надання необхідної допомоги. На жаль, цій проблематиці наразі не приділяється належної уваги.

Важливу роль відіграє лікар авіаційної компанії, адже у період попередньої підготовки до польоту він повинен: планувати медичне забезпечення наступного польоту; перевірити відповідність планованого льотного навантаження характеру польотного завдання, стану здоров'я і витривалості осіб льотного складу; провести огляд членів екіпажів, які викликають сумнів, щодо стану здоров'я; перевірити якість кисню, його відповідність стандарту; наявність і стан бортової аптечки; санітарно-гігієнічний стан приміщень, де перебуває льотний склад; відповідність одягу району польоту, порі року та погоди [3].

Варто зазначити, що авіаційний лікар не знаходиться на борту літака під час польоту окрім випадку, якщо необхідно вивчити ступінь втоми, емоційної напруги екіпажу у різних рейсах, дати оцінку індивідуальним психофізіологічним особливостям для вирішення питання про придатність до льотної роботи. І лише тоді він особисто бере участь у запланованому польоті разом з екіпажем. В такому випадку хто ж надасть високу кваліфіковану допомогу пасажирам рейсу? Ця відповідальність покладається на командира повітряного судна. І він зобов'язується:

— приймати рішення про допуск до польотів членів екіпажу на підставі усного опитування про стан здоров'я та передпольотний відпочинок. За наявності скарг членів екіпажу на стан здоров'я супроводжує цього члена екіпажу до найближчого медичного закладу;

— у разі виявлення на борту літака хворого члена екіпажу або пасажирів, що скаржиться на стан здоров'я, негайно повідомити диспетчера аеропорту посадки літака;

— організувати надання медичної допомоги, харчування і відпочинку членам екіпажу;

— організувати евакуацію пасажирів і членів екіпажу з літака після авіаційної події, надати першу медичну допомогу, харчування [2].

Отже, на командира судна все ж таки покладається обов'язок надати першу допомогу, але чи буде вона достатньо кваліфікованою, щоб врятувати життя членів екіпажу і пасажирів в екстремальному випадку чи ситуації?

Необхідно відмітити, що в чинному законодавстві України не зазначено відповідальність командира екіпажу за надання недостатньої кваліфікованої допомоги, тому присутність саме авіалікаря була б доцільною. Згідно з посадовою інструкцією саме він нестиме відповідальність за неналежне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків [5].

Медичні працівники відповідальні за вчинення злочинів на загальних засадах, до того ж у Кримінальному кодексі України є ряд складів злочинів, які мають відношення саме до професійної діяльності лікарів. Переважна більшість «медичних» злочинів сконцентровані у розділі II КК України «Злочини проти життя та здоров'я особи». Варто зазначити, що випадки притягнення медичних працівників до кримінальної відповідальності, а тим більше винесення щодо них обвинувального вироку в Україні є порівняно нечастими [4].

Отже, якщо притягнення медичного працівника до відповідальності є нечастими, то хіба може йтися про таке притягнення командира повітряного судна, адже він немає такої високої медичної підготовки в порівнянні з професіональним авіаційним лікарем.

В Україні, на щастя, не було конкретних випадків, які б загрожували життю членів екіпажу під час перельотів. Але досвід зарубіжних країн показує те, що присутність лікаря на борту інколи є необхідною. Наприклад, в Малайзії був випадок, коли 31-річна пасажирка літака, що виконував у середу, 21 жовтня 2009 року, рейс Пенанг-Кучинг народила сина, коли лайнер пролітав над Куала-Лумпуром на висоті приблизно 610 метрів. Пологи у малайки приймав лікар, який перебував серед пасажирів. Йому допомагав екіпаж літака. За даними авіакомпанії, пологи пройшли без ускладнень. Але постає питання: що було б якби на борту серед пасажирів не був присутній лікар? І хто би ніс відповідальність за ненадання кваліфікованої допомоги пасажирці?

У зв'язку із недосконалістю нашого законодавства і постають такі питання. Тому, необхідним є введення певних правових норм, в яких би зазначалась обов'язкова присутність кваліфікованого медичного персоналу на борту літака, а також відповідальність за неналежне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків, помилкові дії чи бездіяльність,

неприйняття рішень, що входять у сферу їх компетенції, а також за невикористання або неповне використання своїх функціональних прав під час польотів. Це б гарантувало пасажирів відповідну медичну допомогу під час надзвичайних подій, катастроф, аварій та серйозних інцидентів.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III: чинне законодавство зі змін. та доп. від 11.07.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI: чинне законодавство зі змін. та доп. від 11.08.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3167-12>

3. Про затвердження Правил медичного забезпечення і контролю польотів цивільної авіації України: наказ Державної авіаційної служби України від 05.12.2005 № 920 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/>

4. Відповідальність медичних працівників // Мін'юст України: лист від 20.06.2011 р.

5. Посадова інструкція лікаря з авіаційної медицини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/search/business/instruction/?s=search&idView=LZ_SUITE_MAN&beginPos=121&countBlock=10&kw2=7331

6. Електронний ресурс за матеріалами Lenta.ru – Режим доступу: <https://tsn.ua/tsikavinki/narodzhena-v-litaku-ditina-otrimala-dovichne-pravo-litati-bezkoshtovno.html>

УДК 343.21:341.231.14

Берднік І. В., к.ю.н., доцент,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Задеклароване ст. 55 Конституції України право кожного «після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, учасником яких є Україна» [1] є відповідним політико-правовим забезпеченням імперативності прагнення України до повномасштабної участі в політичному й економічному житті Європи з дориманням всіх норм як міжнародного права, так і вітчизняного законодавства щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Конвенція про захист прав людини та основних свобод (далі – Конвенція) [2], ратифікована Україною 17 липня 1997 року, не тільки